

KIESRAAD

BINNENHOF 19 - 'S-GRAVENHAGE - TEL. (070) 624881

Aan
de Minister van Binnenlandse Zaken

Uw brief van
9 febr. 1976,
nr. B 75/U 411

Ons kenmerk
2973

's-Gravenhage, 25 maart 1976

Onderwerp
Ontwerp van Overgangswet
reorganisatie binnenlands
bestuur (ambtelijk concept)

Bij schrijven van 9 februari 1976, nr. B 75/U 411, deed Uwe Excellentie de Kiesraad toekomen een ambtelijk concept van een Overgangswet reorganisatie binnenlands bestuur alsmede een memorie van toelichting, met het verzoek over de kiesrechtelijke aspecten van deze concepten de mening van de Raad te mogen vernemen.

In het hiernavolgende heeft de Kiesraad de eer U zijn opvattingen te laten weten met betrekking tot de in de hoofdstukken I en II van Titel II van vorengenoemd concept voorgestelde artikelen.

Artikel 2.1.4.

Het hier voorgestelde artikel is nagenoeg gelijklopend aan artikel E 8 der Kieswet. De Kiesraad vraagt zich evenwel af of het juist is artikel E 8 der Kieswet integraal toe te passen, nu hoofdstuk I van het concept geen ander doel heeft dan de eerste verkiezing te regelen van de leden van de staten van de nieuwe provincies. Het komt de Raad onlogisch voor om vorenbedoelde benoemingen, welke gedaan zijn door "gedeputeerde staten van de oude provincie, waarbinnen de gemeente ligt, waar de leden van de provinciale staten van de nieuwe provincie ingevolge het bepaalde in artikel 14, eerste lid, van de Provinciewet, zoals dit luidt na inwerkingtreding van artikel I, onder D, van de Wet, hun vergaderingen zullen houden", ook voor de periode te laten gelden, waarin de gekozen statenleden van de nieuwe provincies optreden als algemeen bestuur van de nieuwe provincies.

Op grond van het vorenstaande adviseert de Kiesraad Uwer Excellentie de in artikel 2.1.3., tweede lid, bedoelde benoemingen te laten gelden tot 6 juni 1979 - zijnde de eerstvolgende woensdag van juni en de dag waarop, naar de Kiesraad meent, de leden van de staten van de nieuwe provincie gaan optreden als leden van het algemeen bestuur van de pre-provincies en de dag waarop het dagelijks bestuur uit en door het algemeen bestuur gekozen wordt. Een en ander kan als derde lid aan artikel 2.1.3. worden toegevoegd dan wel in plaats van artikel 2.1.4., eerste lid, worden gesteld. In het tweede lid van artikel 2.1.4. ware dan ook de datum van 6 juni 1979 op te nemen. Met betrekking tot de datum van 6 juni 1979 moge voorts verwezen worden naar het hierna gestelde.

Artikel 2.1.5.

De Kiesraad is van mening, dat aan het woord provincie een "s" dient te worden toegevoegd.

Uit dit artikel blijkt niet wanneer de aldus gekozen statenleden als leden van het algemeen bestuur van de pre-provincie gaan optreden. Daarom adviseert de Kiesraad U aan het artikel een tweede lid toe te voegen, inhoudende, dat de krachtens dit hoofdstuk gekozen leden van de staten van de nieuwe provincie vanaf 6 juni 1979 optreden als leden van het algemeen bestuur van de nieuwe provincie.

Artikel 2.1.6.

Volgens het voorstel van wijziging van de Kieswet, welke tengevolge van de U thans voor ogen staande provinciale indeling noodzakelijk is en welke de Kiesraad bij brief van 5 maart 1976, nr. B 76/U 853 is toegezonden, blijkt, dat drie provincies uit slechts één statenkieskring bestaan, te weten Kennemerland, Midden-Brabant en Zuidelijk en Oostelijk Flevoland.

De politieke groeperingen in deze provincies kunnen bij de statenverkiezingen slechts één kandidatenlijst indienen met maximaal de namen van 30 kandidaten. Waar in deze provincies 45 tot 47 statenleden gekozen worden en tevens de mogelijkheid niet uitgesloten geacht moet worden, dat b.v. het C.D.A. één gemeenschappelijke lijst wenst in te dienen, oordeelt de Raad een maximum van 30 namen te beperkt. De Raad adviseert U daarom ter voorkoming van uitputting van de lijst, het maximum aantal namen op 50 te stellen. Hierbij zij aangetekend, dat de politieke groeperingen de bevoegdheid hebben per kieskring meer dan één kandidatenlijst in te dienen, welke zij dan ingevolge artikel H 11, tweede lid, der Kieswet kunnen verbinden. De Raad is evenwel van mening, dit niet te moeten stimuleren, temeer omdat het dan voor de betreffende groepering ingevolge artikel H 12 onmogelijk is een verbinding tot stand te brengen met een lijst van een verwante groepering.

Zouden derhalve vorengenoemde bezwaren weggenomen kunnen worden door de politieke groeperingen de bevoegdheid te geven maximaal 50 namen op de kandidatenlijsten te plaatsen, toch wil de Kiesraad Uwer Excellentie in overweging geven de verdeling in statenkieskringen een zodanige te doen zijn, dat iedere provincie tenminste in twee statenkieskringen verdeeld is. Hierdoor wordt de mogelijkheid vergroot om typisch regionale kandidaten op de lijsten te plaatsen. Tevens moge de Raad U erop wijzen,

dat de bevoegdheid om 50 kandidaten op de kandidatenlijsten te plaatsen, kan leiden tot zeer omvangrijke stembiljetten, hetgeen door de Raad niet bevordelijk geacht wordt voor de goede gang van zaken in het stembureau.

Mocht U besluiten deze suggestie over te nemen, dan zou het voorgestelde artikel 2.1.6., volgens hetwelk het geoorloofd is de namen van ten hoogste 30 kandidaten op de kandidatenlijsten te plaatsen, gehandhaafd kunnen blijven.

Artikel 2.1.7.

De Kiesraad begrijpt uit het voorgestelde artikel, dat alle groeperingen, die aan de verkiezingen wenschen deel te nemen, een waarborgsom zullen moeten betalen. Immers nog geen politieke groepering is in de staten van de nieuwe provincie vertegenwoordigd.

De Raad acht het evenwel niet juist om ook die politieke groeperingen, die reeds in de staten van de oude provincie, waarvan de nieuwe provincie geheel of ten dele deel zal uitmaken, vertegenwoordigd waren, een waarborgsom te laten betalen. Tevens is de Raad van mening, dat voor deze eerste verkiezingen het deelnemen aan die verkiezingen zo min mogelijk belemmerd dient te worden.

Voorts heeft de Kiesraad zich uitvoerig beraden over de registratie van de namen van politieke groeperingen ten behoeve van de verkiezing van de leden van de staten van de nieuwe provincie. Het is de Raad opgevallen, dat een artikel terzake in het concept ontbreekt, hetgeen volgens de Raad betekent, dat alle politieke groeperingen, die onder een naam of aanduiding daarvan aan de verkiezing wenschen deel te nemen, zich moeten laten inschrijven in het register dat door het centraal stembureau wordt bijgehouden. De Raad acht dit juist. Er worden nieuwe centrale stembureaus opgericht die de registers zullen moeten gaan bijhouden. Ter wille van de duidelijkheid komt het derhalve gewenst voor, dat de registratie opnieuw geschiedt.

Op grond van het vorenstaande moge de Kiesraad U adviseren aan artikel 2.1.7. een lid toe te voegen, inhoudende, dat politieke groeperingen, die ingeschreven zijn in het register, dat bijgehouden wordt door het centraal stembureau liggend in de gemeente binnen de oude provincie, waarvan de nieuwe provincie geheel of gedeeltelijk deel zal uitmaken, vrijgesteld zijn van de betaling van de waarborgsom, als bedoeld in artikel G 15, tweede lid, der Kieswet.

Teneinde mogelijke onzekerheid inzake de noodzaak van registratie weg te nemen, adviseert de Kiesraad Uwer Excellentie voorts een artikel op te nemen, inhoudende, dat een politieke groepering ten behoeve van de verkiezing van de leden van de staten van de nieuwe provincie van tot 2 januari 1979 aan het centraal stembureau schriftelijk kan verzoeken, haar naam, een aanduiding daarvan, of beide in te schrijven in een register, dat door het centraal stembureau wordt bijgehouden.

Aangezien bedoelde inschrijving eerst kan geschieden, wanneer het centraal stembureau als zodanig is ingesteld, ware een begindatum van de mogelijkheid tot registratie in de wet op te nemen. De datum van 2 januari 1979 wordt voorgesteld als zijnde de datum zes weken vóór de dag der kandidaatstelling, waarmee het daaromtrent bepaalde in artikel G 2 der Kieswet gevolgd wordt.

Artikel 2.1.8.

De Kiesraad moge opmerken, dat in het tweede lid in plaats van "centrale stembureau" gelezen moet worden: centraal stembureau.

Artikel 2.1.10.

De woorden "Onze Commissaris" dienen gelezen te worden als volgt: Onze Commissaris in de provincie.

Artikel 2.1.11.

De Kiesraad moge er Uw aandacht op vestigen, dat in de Kieswet nimmer sprake is van Commissaris der Koningin, maar steeds van Onze Commissaris in de provincie.

Tevens moge de Raad opmerken, dat het zijns inziens niet juist is de bepalingen in hoofdstuk U, waarin sprake is van het vertegenwoordigend lichaam, te handhaven, aangezien ten tijde van de handelingen, zoals in dit hoofdstuk beschreven, nog geen vertegenwoordigend lichaam bestaat. Weliswaar hebben de verkiezingen van de statenleden van de nieuwe provincies plaatsgevonden, maar de benoemingen moeten nog geschieden.

Op grond van vorenstaande geeft de Kiesraad U in overweging artikel 2.1.11. als volgt te laten luiden:

"In hoofdstuk U van de Kieswet wordt in plaats van
" "voorzitter van het vertegenwoordigend lichaam" dan
" wel "vertegenwoordigend lichaam" en "Onze Commissaris
" in de provincie" gelezen: voorzitter van het centraal
" stembureau.

Artikel 2.1.12.

De Kiesraad adviseert U tussen de woorden "wordt" en "in plaats van" in te voegen: tweemaal.

Met betrekking tot de voorgestelde bepalingen in hoofdstuk II heeft de Kiesraad geen opmerkingen.

Voorts heeft de Kiesraad het volgende overwogen. Naar uit het concept blijkt, zullen tot de datum van instelling van de nieuwe provincies, de gekozen statenleden als algemeen bestuur van de pre-provincies optreden. Uit en door dit algemeen bestuur wordt dan het dagelijks bestuur benoemd.

Gezien het bepaalde in artikel W 5 der Kieswet is de Kiesraad van oordeel, dat in hoofdstuk I van het concept een artikel moet worden ingevoegd, inhoudende, dat in artikel W 5 der Kieswet tweemaal in plaats van "gedeputeerde staten" gelezen wordt: dagelijks bestuur van de pre-provincie.

Tenslotte is de Raad van mening, dat het taalkundig juist is om in plaats van "de provinciale staten van de nieuwe provincie" te spreken over: de staten van de nieuwe provincie.

De Kiesraad hoopt U op korte termijn te adviseren
inzake Uw schrijven van 5 maart j.l., nr. B 76/U 853.

Namens de Kiesraad,

, voorzitter

A handwritten signature in cursive script, appearing to read 'J. Kuy.' with a small flourish at the end.

, secretaris.

A large, stylized handwritten signature in cursive script, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke at the bottom.